

ÚJ KÖR-KÉP

AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG LAPJA

2009. DECEMBER

XXI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

A TARTALOMBÓL

ÚJ KÖRTÖLTÉSEK

MINISZTERI KITÜNTETÉS

AUTÓMENTES NAP

SEZMÉTSZÜRET

**BÉKÉS KARÁCSONYT ÉS SIKEREKBEN
GAZDAG BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT
KÍVÁNUNK VALAMENNYI OLVASÓNAK**

25 MILLIÁRD FORINT A KÖRNYEZETMINŐSÉG JAVÍTÁSÁRA

EDDIG SOHA NEM LÁTOTT MÉRTÉKŰ FORRÁS, MINTEGY 25 MILLIÁRD FORINT ÁLL RENDELKEZÉSRE HEVES MEGYÉBEN A KÖRNYEZET, AZ OTT ÉLŐK ÉLETMINŐSÉGÉNEK JAVÍTÁSÁRA A FOLYAMATBAN LÉVŐ PÁLYAZATOK KERETÉBEN - JELENTETTE KI SZABÓ IMRE KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTER NOVEMBER 5-ÉN EGERBEN. AZ ÖSSZEG A NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV KÖRNYEZET ÉS ENERGIA OPERATÍV PROGRAMJÁNAK PÁLYAZATAI ALAPJÁN HASZNÁLHATÓ FELTÉTELEK KÖZÖTT HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI ÉS VÍZKEZELÉSI BERUHÁZÁSOK MEGVALÓSÍTÁSÁRA A KÖVETKEZŐ IDŐSZÁMBAN - KÖZZÖLTE A MINISZTER.

Elmondta: a hulladékgazdálkodás javítására 5,6 milliárd forint, szennyvíz elvezetésére pedig 9,5 milliárd forint költendő el az Európai Unió támogatásával a megyében.

Szabó Imre kiemelte, hogy több mint 2 milliárd forintos beruházással épül a Tisza-tó és térségének komplex hulladékgazdálkodási rendszere. A projektnek köszönhetően a térségben szakszerűen és ártalommentesen gyűjtik, szállítják és helyezik el a hulladékot, illetve reaktiválnak 29 hulladéklerakót is. Hulladéklerakók reaktiválására Gyöngyös és térségében is rendelkezésre áll uniós keret. Várhatóan 12 lerakó reaktivációját végzik el hamarosan, több mint 1,9 milliárd forintból.

A lakosság környezettudatosságának növelése céljából Gyöngyös kistérség falvaiban több mint 10 millió forintból komposztáló rendszert alakítanak ki.

A Tisza-tó vízpótlásának, ökológiai egyensúlyának biztosítására 5,75 milliárd forintot fordítanak a következő időszakban egy komplex projekt keretében. A projekt célja,

hogy a víztározó eleget tegyen hármás, jóléti, energiatermelési és vízgazdálkodási funkcióinak.

Az ivóvízellátást 1,2 milliárd forint értékű fejlesztések segítik majd megvalósítani.

Kisköre vízminőségi problémáinak megoldását célozza a Kiskörei Vízmű tisztítási technológiájának korszerűsítése, amely közel 400 millió forintból valósul majd meg.

A miniszter elmondta azt is, hogy az elmúlt 7 évben országsszerte folyamatosan javult a csatornázottság aránya 56%-ról 70%-ra. Mintegy 700 ezer lakást kötöttek rá a szennyvízcsatorna-hálózatra, így mára közel 3 millióra nőtt a szennyvízcsatorna-hálózatba bekötött lakások száma. Ennek folytatásaként fejlesztik Hatvan és térsége szennyvízvezető rendszerét, közel 3 milliárd forintból. A projekt fő célkitűzése Hatvan és a társult települések teljes körű csatornázása, 90-92 százalékos rákötési aránnyal.

A miniszter emlékeztetett, hogy a vízszolgáltatás minőségének biztosítása érdekében az Országgyűlésnek a kormány benyújtotta a vízgazdálkodásról szóló törvény módosítását. Ennek legfőbb célja, hogy biztosítsák a vízvagyon állami tulajdonának fenntartását, vagyis azt, hogy vízgazdálkodást még bérleti szerződés keretében se folytathasson nem állami szereplő. Ezzel is ki akarják zárni, hogy olyanok működtessék a vízszolgáltatási hálózatokat, akik nem tudják biztosítani a karbantartását, és így módon veszélybe sodorják hosszú távú biztonságos működését.

800 millió forintot költenek majd a pályázatok nyomán környezeti kárelhárítási munkálatokra. Kiemelte, hogy a jövő évben ennek keretében megkezdődik a

tarnaszentmáriai volt honvédségi üzemanyag ellátó bázis területének szennyeződésmérséklése.

Hamarosan közel 50 millió forintból végzik el az Egererdő Zrt. védett természeti és NATURA 2000 gazdálkodási területein élő, védett és fokozottan védett állat- és növényfajok élőhelyeinek védelmét, a természetközeli állapotok helyreállítását és fenntartását. A projekt közel 50 millió forintból valósul meg.

A környezetbarát közlekedési formák népszerűsítésére a Heves Megyei Rendőr-főkapitányságon közel 7 millió forintból alakították ki a kerékpáros munkába járás feltételeit. A sikeresen lezárult projekt célja, hogy Egerben a közhatalnoki dolgozók közül elsőként a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság munkatársai mutathassanak követendő példát a kerékpáros munkába járásra.

Forrás: KvVM sajtóközlemény

A miniszter találkozott a térség polgármestereivel is

KITÜNTETÉSEK AUGUSZTUS 20. ÉS OKTÓBER 23. ALKALMÁBÓL

Szabó Imre környezetvédelmi és vízügyi miniszter az augusztus 20-ai állami ünnep és az 1956-os magyar forradalom alkalmából köztársasági elnöki kitüntetéseket és Miniszteri Elismerő Okleveleket adott át a környezetvédelem területén végzett kiemelkedő munka elismeréseként.

Miniszteri Elismerő Oklevelet vehetett át augusztus 20-án a minisztertől Dr. Dornei Lászlóné, a vízminőség védelme érdekében végzett három évtizedes kiemelkedő tevékenységéért, nyugdíjba vonulása alkalmából.

Dornei Lászlóné 1979-től dolgozott a víz- és környezetvédelmi igazgatás területén. A hatósági munkát a Felügyelőség jogelődjénél az ÉVIZIG-nél kezdte, 30 éve foglalkozik vízminőség-védelemmel. Intézményünknel csoportvezetőként

dolgozott, majd 8 éven át vezette a Vízvédelmi Osztályt. Munkája során a felszíni vizek védelme, az ipari üzemek és kommunális szennyvízkielvezetés ellenőrzése, a rendkívüli szennyezések kivizsgálása, a kárelhárítás irányítási feladataival foglalkozott elsősorban. A társ szervezetekkel, társhatóságokkal, ügyfelekkel kimagaslóan jó kapcsolatot épített ki és tartott fenn. Pályafutása során sok pályakezdő fiatal szakember számára nyújtott segítséget a szakmai és hatósági feladatokhoz szükséges tudás megszerzésében.

Miniszteri elismerő oklevelet vehetett át a minisztertől október 23-án Kern Józsefné, felügyelőségünk Vízügyi Hatósági Osztályának munkatársa, a vízügyi hatósági munkate-

riületen végzett több évtizedes kiemelkedő tevékenységéért nyugdíjba vonulása alkalmából.

Kern Józsefné 1967-től, több mint négy évtizeden keresztül teljesített szolgálatot a vízügyi hatósági feladatokat különböző szakterületein. Külön kiemelkedő a vízkészlet-járulékos fizetési kötelezettség jogszabályi bevezetésének kezdetétől fogva ezen a területen hosszú időn át végzett tevékenysége. A Felügyelőség Vízügyi Hatósági Osztályán 2005. november 1-jétől látta el ugyanezt a feladatot nagy szakmai elhivatottsággal. Munkavégzése során az ügyfelekkel való kapcsolattartása, a munkabírása és szorgalma példamutató. Köztisztviselőként egész pályafutása a köz szolgálatát jelentette. A kitüntetetteknek szívóbb gratulálunk

Dr. Dornei Lászlóné és...

...Kern Józsefné átveszi az oklevelet a minisztertől

HÉT TELEPÜLÉS VÁLIK VÉDETTÉ AZ ÁRVIZEKSEL SZEMBEN

A KÖRNYEZET ÉS ENERGIA OPERATÍV PROGRAM (KEOP) TÁM-GATÁSÁVAL 7 SAJÓ ÉS HERNÁD VÖLGYI TELEPÜLÉS KÖRÜL ÉPÜLTNEK MEG A HIÁNYZÓ KÖRTÖLTÉSEK. A TÖBB MINT 15 KILOMÉTERNYI TÖLTÉS 3,87 MILLIÁRD FORINTBA KERÜL, AZ UNIÓS PROJEKTEK ELŐKÉSZÍTÉSE MÁR BEFEJEZŐDÖTT. A TELEPÜLÉSEKET A HERNÁD VÖLGYÉBEN KORÁBBAN IS VESZÉLYEZTETÉK A FOLYÓ ÁRVIZEI, DE AZ UTÓBBI ÉVEK RENDKÍVÜLI NYÁRI ÁRVIZEI TETEMES KÁROKAT OKOZTAK, ÍGY SÜRGETŐVÉ VÁLT A FALVAK KÖRÜL AZ ÁRVÉDELMI MŰVEK KIÉPÍTÉSE. SZABÓ IMRE KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTER A NOVEMBER 19-ÉN SAJÓCESEGEN MEGTARTOTT PROJEKTEK BEMUTATÓ SAJTÓTÁJÉKOZTATÓN HANGSÚLYOZTA, HOGY A FEJLESZTÉSEKKEL KÖZEL ÖTEZER LAKOS ÁRVIZI VÉDELTSÉGET LEHET BIZTOSÍTHATÓ.

A Hernád völgyében fekvő Felsődobozán, Hernádkércsen, Nagykinizsen, Szentistvánbaksán és Ócsanáloson jelenleg nincs, míg Hernádkakon csak részlegesen épült ki árvízvédelmi töltés. A nyílt árterben fekvő településeken a lakóházak annak idején a folyó vízjárásához igazodva, az árvizek által addig

nem érintett területeken épültek meg. Az elmúlt évtizedek árvizei azonban egyre magasabb vízállásokat eredményeztek, és előtörték a korábban biztonságosnak hitt lakott részeket. A Hernád hazai szakaszán 2004 és 2006 nyarán minden korábbinál magasabb árvizek vonultak le. Az árvíz betört a falvakba, lakásokat öntött el, súlyos károk keletkeztek az épületekben, a közművekben és a közutakban is.

A Sajó völgyében található Sajóecseg csaknem teljes belterülete a mértékadó árvízszint (MÁSZ) alatt fekszik. Sajóecsegen 1974. októberében minden korábbinál magasabb árvíz vonult le, jócskán meghaladva a mértékadó árvízszintet. 330 lakást öntött el akkor a folyó vize, 1010 lakost érintett közvetlenül, közvetve pedig az egész települést. Bár a legutóbbi nagy árvíz óta 35 év telt el, hatásai azóta is meghatározzák a község fejlődési lehetőségeit, hiszen nincs az elöntési veszélytől megvédett beépíthető terület.

A tervek szerint több mint 15 kilométernyi töltés fog megépülni a hét település körül. Az új töltések

magassága az előírások szerint a mértékadó árvízszintet 1 méterrel haladja majd meg, a koronaszélességük pedig 3 méter lesz. Ahol a szükséges méretű töltés nem építhető ki, ott vasbeton árvízvédelmi támfalak épülnek, Felsődobozán pedig mobilgátat alakítanak ki egy szakaszon. A mentett oldalon összegyűlő csapadékvizet a töltésbe épített zsilipes csőátereszek juttatják majd el a folyókba. A tervek szerint Hernádkércsen 1880 m, Nagykinizsen 1982 m, Szentistvánbaksán 1349 m, Onga-Ócsanáloson 1838 m, Felsődobozán 2846 m /melyből 296 méter mobilgát/, Hernádkakon 900 m, míg Sajóecsegen 4260 m új töltés épül meg. A körtöltések tervezett költsége összesen 3,87 milliárd forint, a projekt előkészítésre a pályázók 147 millió forintot nyertek.

A miniszter elmondta azt is, hogy 2007 és 2013 között 150 milliárd forint áll rendelkezésre árvízvédelmi fejlesztésekre.

A miniszter Rácz Miklós, az ÉKÖVIZIG igazgatója (jobbról) és Rabi József Sajóecseg polgármestere társaságában (balról)

2004. augusztus, Ócsanálos

JAVULT A KÖRNYEZET ÁLLAPOTA

JAVULT A KÖRNYEZET ÁLLAPOTA, A HAZAI GAZDASÁG LASSULÓ MÉRTÉKŰ NÖVEKEDÉSE, A FEJLESZTÉSEK NEM JÁRTAK A KÖRNYEZETTERHELÉS SZÁMOT TEVŐ NÖVEKEDÉSÉVEL - MONDTA KLING ISTVÁN, A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI TÁRCA ÁLLAMTITKÁRA A 2009-2014 KÖZÖTTI IDŐSZAKRA SZÓLÓ NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMRÓL SZÓLÓ ORSZÁGGYŰLÉSI HATÁROZATI JAVASLATRÓL TARTOTT EXPOZÉJÁBAN NOVEMBER 18-ÁN A PARLAMENTBEN.

Mint kifejtette, a környezetpolitika feladata, hogy a környezeti adottságoknak megfelelően meghatározza az ország környezeti céljait és az azok eléréséhez szükséges eszközöket. Az egészséges környezet versenyképességi előnyökkel is jár, a környezeti állapot javulása kedvez az ökohatékony, fejlett gazdasági szerkezet kialakulásának - hívta fel a figyelmet.

Az államtitkár beszédében az elmúlt hat év tapasztalatait tekintette át. Ezt az időszakot véleménye szerint a globális kihívások felerősödése jellemezte. Az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség csökkenése,

az ivóvízkészletek elszennyeződése, a vegyianyagok kezelésével kapcsolatos problémák jelentik a legfőbb kihívásokat.

A környezetterhelés alakulását több tényező együttesen határozta meg: a hazai gazdaság lassuló mértékű növekedése, továbbá az, hogy a fejlesztések nem jártak a környezetterhelés számot tevő növekedésével. Csökkent viszont az egyes légszennyező anyagok kibocsátása, javult az energiahatékonyság, takarékosabbá vált a vízfelhasználás - mondta.

A főbb eredmények között a nemzeti éghajlatváltozási stratégia megalkotását, a számottevő energiahordozó-megtakarítást, s a vezetékessel vízzel való ellátottság növekedését említette, de ehhez azt is hozzátette, hogy a vízminőség sok településen nem felel meg az uniós és hazai elvárásoknak. Jelentősen nőtt a csatornázottság, javult a szennyvíztisztítás aránya és színvonala, előrelépés történt a regionális hulladékgazdálkodási rendszerek kiépítése és a szelektív hulladékgyűjtés kialakítása terén. Megalakult a Magyar Élelmiszerbiztonsági Hivatal, sor került egyes nagy környezetszennyezők felszámolására, csökkent a

hasznosítatlanul hagyott termőföldek területe, hangsúlyosabbá vált a zöld beruházások előnyben részesítése - hangzott az államtitkár.

Összegzésében elmondta: javult a környezet állapota, kedvező tendencia, hogy a nagy tavak vízminősége is jobb lett, s egyes légszennyező anyagok kibocsátása is csökkent. A környezetügyi jogi és gazdasági szabályozórendszere megújult, de az uniós követelményeinek teljesítése még több évig nagy összegű beruházásokat tesz szükségessé.

Céljuk, hogy javuljon a települési élet- és környezetminőség, s hogy fenntartható módon használjuk az erőforrásokat. A program számos konkrét célkitűzést is tartalmaz többek között az energiahatékonyság javítása, a légszennyező anyagok kibocsátása, a szennyvizek tisztítása, a hulladékhasznosítás és az energiahatékonyság növelése terén - közölte.

A finanszírozás forrásait a központi költségvetés, a tulajdonosok ráfordításai és az uniós támogatások jelentik. A szükséges és rendelkezésre álló források nagysága 3500 milliárd forint - mondta az államtitkár.

A VÍZ KERETIRÁNYELV ÉS HAZAI VÉGREHAJTÁSA

- SALLAI FERENC -

VÍZ KERETIRÁNYELV

Az Európai Parlament és a Tanács 2000. szeptember 14-én elfogadta, 2000. december 22-től pedig hatályba lépett a Vízügyi Keretirányelv (2000/60/EK irányelv az európai közösségi intézkedések kereteinek meghatározásáról a vízpolitika területén).

A Víz Keretirányelv (VKI) „keretet” biztosít és egyben kötelezettséget ró a közösség számára a vizek védelmét szolgáló nemzeti szabályozáshoz és intézkedésekre. Célja az, hogy vízgyűjtőszinten megvalósuljon a jó vízminőségi és elegendő vízmennyiségi állapot. A Víz Keretirányelv összefoglalja mindazon elveket, amelyek eddig a nemzetközi egyezményekben megfogalmazódtak, és meghatározza a megfelelő végrehajtás módját. Hatékony eszköz a határokkal osztott vízgyűjtőkön való közös vízvédelmi politikára.

A Víz Keretirányelv a jó vízminőségi állapot meghatározásával *vízminőségi célállapotot* fogalmaz meg, *vízgyűjtő-gazdálkodási tervet* irányoz elő, amelyben meghatározza az összes érintett feladatát a szennyezések csökkentésére, valamint rendszeres jelentési kötelezettséget ír elő az előrehaladás figyelemmel kísérésére.

2004-ig megtörtént a Víz Keretirányelv hazai jogrendbe illesztése és jelenleg is folyik a végrehajtása.

A Víz Keretirányelv alap gondolata, hogy a víz nem csupán szokásos kereskedelmi termék, hanem alapvető örökség is, amit ennek megfelelően kell óvni, védeni. Általános cél, hogy a felszíni és felszín alatti vizek 2015-ig ériék el a *jó állapotot*¹: a folyók, patakok, tavak esetében *a jó ökológiai*² és *kémiai állapot*³, a felszín alatti vizeknél a *jó mennyiségi*⁴ állapot, és ezt az állapotot fenntarthatóvá kell tenni.

Ennek az általános célkitűzésnek az elemei a következők:

- a vizekkel kapcsolatban levő élőhelyek védelme, állapotuk javítása,
- a fenntartható vízhasználat elősegítése a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével,
- a szennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésével a vízminőség javítása,
- a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása,
- az árvizek és aszályok hatásának mérséklése.

A keretirányelv szerint a „jó állapot” nem csak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. A jó állapot eléréséhez szükséges beavatkozásokkal azonban össze kell hangolni az árvízi vagy belvízi védekezést, a településfejlesztéseket, legyen szó szennyvízkezelésről, az ivóvíz ellátásáról, vagy a vízi közlekedés fejlesztéséről.

A VKI amellett, hogy gyökeres szemléletváltozást jelent a vízgazdálkodás területén, számos szerkezeti (technikai), jogi, intézményi és szervezeti intézkedést is generál.

A tagállamoknak 2009-ig el kell készíteniük a vízgyűjtő-gazdálkodási terveiket, melynek része

- az állapotértékelés,
- a végrehajtandó feladatok ismertetése, valamint
- intézkedési program a kitűzött célok eléréséhez.

Az állapotértékeléshez eddig megtörtént a felszíni és felszín alatti víztestek kijelölése, a víztestek tipizálása. A felszíni vizek hidrológiai, morfológiai jellemzőik alapján víztípusokba kerültek besorolásra (tipizálás), az egyes típusokhoz meg kellett határozni a jó állapot eléréséhez szükséges követelményeket (típusspecifikus referenciák). Valamennyi víztípusnál az elérhető legjobb ökológiai, kémiai állapothoz kell viszonyítani az ugyanazon víztípusba tartozó víztesteket. Ezért van különös jelentősége az un. referencia helyek kijelölésének. Ha Magyarországon valamely víztípushoz nem találunk megfelelő referencia mintavételi helyet, akkor más ország területén kell keresni, erre szolgál az interkalibrációs hálózat (vagy vízminőség modellezést, szakértői becslést kell alkalmazni).

A szennyezés-csökkentési programok és intézkedési tervek csak azoknál a víztesteknél szükségesek, amelyek nem tekinthetők jó állapotúnak, egyébként elegendő a vizek monitorozása.

Jelentős változás következett be a vízminőség monitorozásában. Két éves alapozó vizsgálat után új, a Víz Keretirányelvnek megfelelő monitoring rendszer került bevezetésre 2007. január 1-jétől. A felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének rendjét a 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet szabályozza. (A monitorozásról részletesen az előző számban foglalkoztunk.)

VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁS

A vízgyűjtő gazdálkodás egyes szabályairól szóló a *221/2004. (VII.21.) Korm. rendelet* az EU Víz Keretirányelvnek való megfelelést szolgálja. A rendelet célja, hogy a VKI-ben meghatározott, a vizek jó állapotának elérése és fenntartása érdekében szükséges intézkedéseket, programokat egységes keretbe foglalja és meghatározza vízgyűjtő-gazdálkodási terv tartalmát. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv tartalmazza:

- a vízgyűjtők jellemzőinek, a környezeti célkitűzéseknek és a vizek jó állapotának elérése érdekében azokat a beavatkozásokat, amelyek hatással lehetnek a vizek mennyiségi, minőségi és ökológiai állapotára,
- ezen hatások elemzését,
- a vizek jó állapotának elérése érdekében teendő intézkedéseket, intézkedési programokat,
- a vizek állapotának jellemzéséhez szükséges monitoring programot.

Magyarország teljes területe a Duna-medencébe esik, így csak egy vízgyűjtő kerület – a Duna Vízgyűjtő Kerület – vízgyűjtő-gazdálkodási tervének elkészítésében érdekelt és kötelezett. Ennek kidolgozásában szoros együttműködés szükséges a többi érintett tagországgal, amelyet a Duna Védelmi Nemzetközi Bizottság (ICPDR) fog össze. A Duna-medence szintjén kijelölt részvízgyűjtők közül Magyarországon háromhoz tartozik: (1) a Duna Pozsony és a Dráva torkolata között, (2) a Dráva, (3) a Tisza.

Ezek Magyarországhoz tartozó területei adják az ún. részvízgyűjtő tervezési területet, de a Duna részvízgyűjtőn belül a Balaton rész vízgyűjtőjét – kiemelt jelentősége miatt – célszerű volt leválasztani, ez az országos tervezés negyedik részvízgyűjtője.

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv tehát az ország egész területére

- 4 részvízgyűjtőre
 - ◆ Duna
 - ◆ Dráva
 - ◆ Tisza
 - ◆ Balaton és
- 42 tervezési alegységre készül. (A alegységi területeket a 1. ábra szemlélteti.) (A felügyelőség illetékességi területe a Tisza részvízgyűjtő területére esik. Az illetékességi területet 6 tervezési alegység fedi le.)

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervben meg kell fogalmazni:

- a vízszennyező anyagok kibocsátásának csökkentése és megelőzése érdekében szükséges intézkedéseket,

1. ábra: A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési területi alegységei (Forrás: Országos vízgyűjtő-gazdálkodási terv. VKKI)

- a védett területek, védőövezetek, védőterületek kijelölését és a nyilvántartással kapcsolatos tevékenységeket,
- a víz használatával összefüggő gazdasági elemzést, a vízszolgáltatások tekintetében a költségek visszatérülés elvének érvényesítését.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervet első alkalommal 2009. december 22-ig kell elkészíteni, majd ezt követően hatévenként korszerűsíteni kell.

A vízgyűjtő-gazdálkodással járó feladatok és intézkedések körében a tervnek tartalmaznia kell:

- a vizek állapota romlásának megelőzését, (megakadályozását) szolgáló intézkedéseket,
- a felszíni vizek esetében, a jó ökológiai és kémiai állapot elérését, illetve fenntartását szolgáló feladatokat,
- az erősen módosított és mesterséges víztestek esetében a jó ökológiai potenciál elérését, illetve fenntartását szolgáló feladatokat,
- a vizekre, vízi környezetre kockázatot jelentő anyagok (kiemelten veszélyes anyagok) által okozott szennyezéssel kapcsolatos megállapításokat, intézkedéseket,
- felszín alatti vizek esetén a jó mennyiségi és kémiai állapot elérését, illetve fenntartásának biztosítását, valamint azokat a feladatokat, amelyek megelőzik, megakadályozzák, illetve korlátozzák a felszín alatti vizek állapotának romlását, a szennyező anyagoknak a felszín alatti vizekbe történő bejutását,
- az emberi tevékenység hatására visszavezethető szennyező anyag kibocsátásának megszüntetését, valamint a szennyezéssel járó folyamat visszafordításához szükséges összetett igazgatási és egyéb intézkedéseket.

A rendelet lehetőséget ad kevésbé szigorú környezeti célok meghatározására is, viszont ebben az esetben is biztosítani kell a felszíni vizek lehető legjobb ökológiai és kémiai állapotának elérését, a felszín alatti vizek állapotának a jó állapottól való lehető legkisebb eltérést, megengedve azokat a hatásokat, amelyek az emberi tevékenység vagy a szennyezés természete miatt ésszerű módon nem kerülhetnek el.

Viszont a kevésbé szigorú környezeti célok meghatározása nem eredményezhet további romlást az érintett víztest állapotában.

Az emberi tevékenységek környezeti hatásainak elemzését, valamint a víztestek kijelölését és jellemzését 2004. december 22-ig kellett elvégezni, az első felülvizsgálat határideje szükség szerint, de legkésőbb 2013. december 22. Az elemzéseket és vizsgálatokat hatévente felülvizsgálva szükség szerint kell módosítani, illetve kiegészíteni.

A vizek és a védett területek állapotának figyelemmel kísérésére monitoring programot kellett kidolgozni és végrehajtani.

A vizek védelmével, állapotuk javításával és megőrzésével összefüggő feladatok ellátása az állam, a helyi önkormányzat, valamint a vízhasználók, szennyvízkibocsátók kötelessége, mint ahogy a vizek használatával kapcsolatos költségeket is közösen viselik. A vízszolgáltatások költség-visszatérülése elvét 2010-re érvényesíteni kell.

Az intézkedési programot 2009. december 22-ig kell kidolgozni. A végrehajtását legkésőbb 2012. december 22-ig meg kell kezdeni és 2015. december 22-ig végre kell

hajtani. Azt követően 6 évente kell a vízgyűjtő-gazdálkodási tervet korszerűsíteni.

A VÍZ KERETIRÁNYELV MEGVALÓSÍTÁSA

A VKI célkitűzéseinek eléréséhez a tagországoknak a szükséges intézkedéseket meg kell tervezni és gondos előkészítés után kerülni a végrehajtásra. Az eddigi munkák során azonosításra került, hogy mely víztestek tartoznak a VKI hatálya alá.

Ezt követően néhány meghatározott paraméter alapján (pl.: tengerszint feletti magasság, méret, mederlajzat, esésviszonyok) a víztesteket különböző típusokba kellett besorolni.

A víztestekre megszabott környezeti célkitűzés (célállapot) víztest-típusonként más és más. A természetes felszíni vizeknél a *jó ökológiai és jó kémiai állapot*⁵ a cél. Az erősen módosított víztestek esetében a cél a *jó ökológiai potenciál*⁶, valamint a *jó kémiai állapot* elérése. A felszín alatti víztestek esetében a jó mennyiségi és kémiai állapotot kell elérni 2015-re.

A VKI végrehajtásáról a tagországoknak jelentést kellett készíteniük 2005-ben. A VKI értelmezése szerint *vízgyűjtő* rangja csak a tengeri torkollal rendelkező vízgyűjtő-területnek van, vagyis hazánkat érintően a Duna-medencének.

A Duna esetében a *Roof report*-nak nevezett jelentés két részben készült el. Az „A” rész a Duna-medence egészére vonatkozó átfogó jellegű információkat tartalmazza, míg a „B” rész az egyes országok részletes jelentése a saját (a Duna-vízgyűjtőre eső) területükkel kapcsolatban.

Magyarország teljes területe a Duna vízgyűjtőjére esik. Az európai ökorégiók rendszerében az ország - a VKI meghatározása szerint - a *Magyar Alföld* elnevezésű ökorégióhoz tartozik.

Felszíni víztestek

A *vízfolyások* kategóriájában a 10 km²-nél nagyobb vízgyűjtővel rendelkező víztesteket vették számba, a kötelező paraméterek (tengerszint feletti magasság, vízgyűjtő-terület kiterjedése, geológia) mellett a mederanyagot és a víz tájegységet (al-ökorégiót) is figyelembe véve.

A víztesteket be kellett sorolni néhány nagyobb kategóriába, amelyek a következők:

- *felszíni víztestek*⁷, ezen belül vannak a = *mesterséges víztestek*⁸, és a = természetes víztestek melyek lehetnek
 - állóvizek (tó-víztestek) vagy
 - folyóvizek (vízfolyás víztestek), ezen belül vannak az emberi tevékenység által
 - *erősen módosított víztestek*⁹,
- *felszín alatti víztestek*¹⁰.

A természetes vízfolyásokon összesen 869 víztestet azonosítottak (ebből 393 természetes, a többi erősen módosított vagy mesterséges) és ezeket abiotikus jellemzőik alapján 22 víztípusba sorolták, melyet kiegészít a Duna magyarországi szakaszának három víztípusa.

A módosított és *mesterséges* (emberi tevékenységgel létrehozott) *felszíni víztestek* esetén, a jó ökológiai potenciál elérése a cél. Egy-egy víztest hossza a vízfolyásokon belül tág határok között változik.

Tavak esetén minden 50 hektárnál

nagyobb állóvizet víztestként azonosítottak. Ugyanakkor az 50 ha-nál nagyobb kiterjedésű vízjárta területek (*wetland*-ek) is megkapják a víztest „státuszt”. Hazánkban a természetes tó-víztestek száma 253, ebből 75 természetes, a többi mesterséges. Ezek tipizálására 18 tó-víztípus került meghatározásra. (A víztestek lehatárolása először 2005-ben az országjelentésben történt, mely a vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészültéig többször változott.)

Felszín alatti víztestek

A felszín alatti víztestek kijelölése nem fővizádók, hanem vizádó összletek (összetartozó földtani képződmények) együttese alapján történt. A felszín alatti víztesteket három csoportba sorolták:

- medencebeli porózus,
- karszt és
- hegyvidéki.

A porózus és karszt víztestek esetében a második lehatárolási szempont a vízhőmérséklet:

- *hideg vizek*
- *termálvizek*

A porózus víztestek (medencebeli, dombvidéki) és a hegyvidéki víztestek esetében a következő lehatárolási szempont az érzékenység:

- *sekély* (hagyományosan un. „talajvíz”)
- *nem sekély* (réteg és hasadékos vizek)

A felszín alatti víztestek felszíni vízgyűjtők szerint még további osztódnak.

A felszín alatti víztestek száma összesen: 185 db, ebből

- sekély hegyvidéki víztest 22 db,
- pedig sekély porózus víztest 55 db,
- hegyvidéki víztestek darabszáma 23 db,
- porózus víztesteké 48 db,
- karszt víztestek (14 db hideg és 15 db termál) 29 db
- porózus termál víztest 8 db.

A felszín alatti víztestek több mint a fele – 60 db – országhatárral osztott, közülük néhány két szomszédos országba is átnyúlik.

A felszín alatti vizek állapotát kémiai és mennyiségi szempontból kell megítélni. Az emberi hatások következtében Magyarországon 108 felszín alatti víztest között nincs minőségi szempontból *kockázatos*, de *lehetőséges, hogy kockázatos* 46 található, túlnyomó többsége diffúz eredetű nitrát szennyezés miatt. Növényvédő szerek miatt nincs sem *kockázatos*, sem *lehetőséges, hogy kockázatos* víztest. Mennyiségi kockázat áll fenn három víztest (a Szigetköz, a Nyírség déli része a Hajdúsággal és az Északi-középhegység peremvidéke) esetében, vízszintsüllyedési trend, illetve az áramlási viszonyok megváltozása miatt. *Lehetőséges, hogy kockázatos* további 18.

Mennyiségi szempontból a valószínű forgatókönyv szerint a lakossági vízfogyasztás kismértékben emelkedik. Ezt alátámasztja, hogy az utóbbi években a fogyasztók kevésbé érzékenyek a költségekre. Az *ipar fajlagos vízfogyasztása* mintegy 30%-kal csökken, de a termelés növekedése miatt az összes fogyasztás közel állandó lesz, vagy néhány százalékkal nő. A mezőgazdasági vízhasználat kb. a mai negyedével nő 2015-ig.

A vízhasználatok által okozott terhelésekre vonatkozó előrejelzések szerint a biokémiai oxigénigény (BOI) a 2002. évi szint kb. egyhar-

madára csökken, szintén nagyarányú, 50%-ot elérő csökkenés várható a kémiai oxigénigény (KOI), és közel ennyi a lebegőanyag kibocsátás terén. A foszfor és a nitrogén kibocsátás várhatóan keveset változik, az ebben szerepet játszó tényezők semlegesítik egymást.

A mezőgazdasági termelés intenzitása várhatóan növekedni fog, de a művelés alá vont földterület mintegy 10%-os csökkenésére lehet számítani. A fémkibocsátó ágazatok előre jelzett dinamikus fejlődése nem eredményezi az emissziók hasonló arányú emelkedését, a felszíni vízvédelem szempontjából hozott jogszabályi változásoknak és a korszerűbb technológiáknak köszönhetően, míg a kiemelten veszélyes anyagok kibocsátásának a csökkenése várható (további információk elérhetők a www.euvki.hu és a www.vizeink.hu honlapon).

VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERV

Többször esett szó arról, hogy a Víz Keretirányelv végrehajtásaként a Vízyűjtő-gazdálkodási tervet 2009. év végéig kell elkészíteni a tagállamoknak.

Mi történt eddig?

Csak a legfontosabbak:

- 1.) Elkészült a Jelentés Magyarország jelentős vízgazdálkodási kérdéseiről c. dokumentum (2008. november).
- 2.) Erre alapozva készült el Magyarország vízyűjtő-gazdálkodási terve – Az országos terv háttéranyaga c. dokumentum (2008. december). A háttéranyagok között számos igen fontos szakmai anyag látott napvilágot. Ilyen például A Vízyűjtő gazdálkodási tervek készítése KEOP-2.5.0. projekt keretében elkészült Felszíni és felszín alatti víztestek állapotértékelése, Természetes vízfolyások hidromorfológiai állapotértékelése c. dokumentumok (ÖKO Zrt.).
- 3.) 2009. áprilisban az Országos vízyűjtő-gazdálkodási terv 8. fejezet munkaközi anyaga készült el, mely köztes dokumentumnak tekinthető a múlt év decemberi országos háttéranyag és a Vízyűjtő-gazdálkodási terv (VGT) tervezete között.
- 4.) 2009. júniusban nyilvánosságra került a Vízyűjtő-gazdálkodási terv (VGT) tervezete. Ez utóbbi már nemcsak országos szinten, hanem a 4 részvízyűjtő és a 42 tervezési alegység szintjén is bemutatják a vizek állapotjavítását szolgáló intézkedési javaslatokat.
- 5.) 2009. augusztusában pedig a Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A VGT-k tervezeteiből társadalmi vitára alkalmas közérthető összefoglalók és konzultációs anyagok készültek, amelyek lehetővé tették az érdekeltet széleskörű aktív bevonását az intézkedési programok tervezésébe. A konzultációs anyagokra adott írásbeli és szóbeli véleményeket feldolgozva és értékelve készültek el a végleges vízyűjtő-gazdálkodási tervek, melyeket alegységi szinten a Területi Vízgazdálkodási Tanácsok Vízyűjtő-gazdálkodási Szakmai Albizottsági véleményeznek a végleges elfogadás előtt. Ezt követően de, legkésőbb 2012. december 22-ig meg kell kezdeni és 2015. december 22-ig végre kell hajtani a tervben foglaltakat. Azt követően pedig 6 évente kell a vízyűjtő-gazdálkodási tervet korszerűsíteni.

Az elkészült vízyűjtő-gazdálkodási terv tartalmazza a víztestek jellemzését, az emberi tevékenységekből eredő terheléseket és

hatásokat, a védelem alatt álló területeket, a monitoring hálózatok és programok rendjét, a vizek állapotának minősítését, a környezeti célkitűzéseket, a vízhasználatok gazdasági elemzését, az intézkedési programot, valamint a kapcsolódó egyéb programokat és terveket.

A 2009. augusztusában elkészült és véleményezésre közrebocsátott Vízyűjtő-gazdálkodási terv – A Duna-vízyűjtő magyarországi része (kézirat) c. anyagot, mely így még mindig nem a végleges terv, de a megfogalmazott célkitűzések és tervezett intézkedések jól tükrözik az elvégzendő feladatok nagyságát.

E rövid tanulmány keretében most csak a környezeti célkitűzések és az intézkedési program vázlatos ismertetésére lehet vállalkozni.

Környezeti célkitűzések

A VKI elméleti alapkövetelménye az, hogy a megállapított célokat 2015-ig el kell érni. Miután ez a gyakorlatban nem megvalósítható, a VKI lehetővé teszi a műszaki, megvalósíthatóság értékelése alapján és/vagy az ún. aránytalan költségek igazolása esetén mentességek (derogációk) alkalmazását. (1. sz. táblázat)

1. sz. táblázat: Célkitűzések összefoglalása

ORSZÁG ÖSSZESEN						
Víztestek típusa	Víztestek száma össz. db	Jelenlegi jó állapot v. potenciál fenntartása db	Jó állapot/potenciál elérése			Enyhébb célkitűzés (javaslat) db
			2015-re db	2021-re db	2027-re db	
Vízfolyások össz.	866	68	78	375	325	20
Természetes	390	26	32	179	133	20
Erősen módosított	331	15	27	151	138	0
Mesterséges	145	27	19	45	54	0
Állóvizek összesen	213	29	24	124	35	1
Természetes	75	25	5	40	4	1
Erősen módosított	9	0	2	7	0	0
Mesterséges	129	4	17	77	31	0
Felszín alatti vizek	185	99	4	31	49	2
Összesen:	1264	196	106	530	409	23

A védett területekre vonatkozóan azonban nincs mentesség! Itt 2015-ig el kell érni a jogszabályokban meghatározott speciális követelményeket és célkitűzéseket. Az általánosan előírt célkitűzés, a 2015-re jó állapot vagy jó potenciál azoknál a víztesteknél érhető el, ahol a jelenlegi állapot nem tér el jelentősen a céltól, időben beindíthatók az intézkedések az alapintézkedések elegendőek a jó állapot/potenciál elérésére.

Egy víztestnél akkor érhető el a jó állapot, ha minden egyes szükséges intézkedés időben megvalósul. 2015-ig azok az intézkedések valósulnak meg, amelyek már előkészítettek, a finanszírozásuk megoldott, vagy 2015-ig megoldható.

A többi víztest esetében a jó állapot/potenciál csak a következő 6-éves tervciklusokban érhető majd el (2021-es vagy 2027-es határidővel), illetve lehetnek olyan természetes víztestek is, amelyekre hosszútávon is csak egy enyhébb cél megvalósításának van realitása.

A mentességekre tehát két lehetőség adott. Az egyik lehetőség az időbeni mentesség, amikor a célkitűzések teljesítése műszaki, vagy aránytalan költség, vagy természeti okok miatt a meghatározott határidőkre nem érhető el, ezért annak határidejét 2021-

re, 2027-re lehet módosítani.

A másik lehetőség, a kevésbé szigorú környezeti célkitűzések megállapítása, enyhébb célkitűzés. Ebben az esetben igazolni kell, hogy a célkitűzések a műszaki megvalósíthatóság vagy az aránytalan költségek miatt nem érhetőek el, ezért a kevésbé szigorú környezeti célkitűzések elérését is kitűzhetik célnak.

Ezekon túl még további két speciális esetben van lehetőség a vízyűjtő-gazdálkodási tervekben a célkitűzések mérséklésére. Kivételes vagy ésszerűen előre nem látható természetes ok vagy *vis major* - különösen a szélsőséges árvizek és a hosszú aszályos időszakok - nem számít a VKI követelmények megszegésének. Az 1. sz. táblázat az ország összes víztestére vonatkozó célkitűzések elérésének előzetes ütemezését, illetve az esetleges célok enyhítését foglalja össze.

A táblázatban látható: az országban található 1264 víztest 16%-a már jelenleg is jó állapotú, illetve erősen módosított, vagy mesterséges víztestek esetén eléri a jó potenciált. 2015-ig a víztestek további 8% éri el a jó állapot/jó potenciál követelményeit. Tehát 2015-re az ország víztestjeinek mindössze 23%-a lesz megfelelő, a többire valamilyen mentességet kell kérni.

Keves esetben lesz szükség kevésbé szigo-

rú célkitűzés meghatározására, 20 természetes vízfolyás víztestnél (5%), 1 természetes állóvíznél (1,3%) és 2 felszín alatti víztestnél (1%) fordul elő. A jó állapot/potenciál csak a következő 6-éves tervciklusokban érhető majd el (2021-es vagy 2027-es határidővel). A legnagyobb előrehaladás az előzetes tervek szerint a 2015-2021 közötti időszakban várható, ebben az időszakban a víztestek 42%-a éri el a kitűzött célokat, 2027-ig pedig újabb 32%-a.

A mentességek okai természeti, műszaki, gazdasági, társadalmi természetűek lehetnek. A gazdasági okok a VKI szerinti „aránytalan költségek” különböző aspektusait jelentik meg.

Új fejlesztések

Több olyan jelentős, a fenntartható vízhasználatok keretében illeszthető igény és probléma van Magyarországon, amelyek megoldásához új létesítményeket kell tervezni. Ezek egy része a jó állapottal nem összeegyeztethető hatással lehet a vizek állapotára. Ebbe a körbe tartoznak például:

- egyes árvízvédelmi létesítmények (ártéri beavatkozások, árvíz tározók, műtárgyak),
- a hajózhathóságát biztosító folyószabályo-

- zási beavatkozások, kikötőfejlesztések
- dombvidéki tározók építése (vízgazdálkodási és árvízbiztonsági céllal),
 - egyes belvízvédelmi létesítmények,
 - a vízerő-hasznosításhoz szükséges egyes műtárgyak.

Előbbiekben kívül még több olyan vízgazdálkodási és nem-vízgazdálkodási célú infrastrukturális létesítmény programja is szerepelhet a távlati fejlesztési tervekben, amely kedvezőtlen hatást gyakorolhat a vizek állapotára. Minden esetben csak akkor szabad megvalósítani a fejlesztéseket, ha azok megfelelnek a VKI előírásainak.

Amennyiben a program, projekt már rendelkezik az összes szükséges elemzéssel, a módosított stratégiai környezeti vizsgálat, a környezeti hatásvizsgálat és a társadalom bevonás eredményeivel, a benyújtott dokumentumok alapján az engedélyezési eljárás keretében dönteni kell a megvalósíthatóságról és az engedélyezésről. Ezzel az eljárással biztosítható, hogy a jövőben csak olyan programok, projektek valósulhatnak meg Magyarországon, amelyek teljesítik a VKI előírásait, az új változások, új fejlesztések esetében is.

Mint látható nem lehet minden víztestet egyszerre, 2015-ig jó állapotba hozni, ezért

szükség van egy szűrési kritérium rendszer felállítására, amely az időbeni rangsorolás szempontjait, a prioritásokat rögzíti. Amennyiben e prioritások mentén történik a víztestek jó állapotba hozásának és az intézkedések ütemezése, akkor egyes víztesteknél a beavatkozásokat előbb meg lehet tenni, míg mások háttérbe szorulnak, így alacsonyabb prioritásúak lesznek.

INTÉZKEDÉSI PROGRAM

A VGT egyik legfontosabb része az ún. „intézkedési program”. Ez a program tartalmazza a területen található vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítását szolgáló összes lényeges intézkedést. Az intézkedések tervezése különböző léptékekben történt, a víztest szintjétől az alegység, részvízgyűjtőn keresztül, az országos szintig.

A víztestekre vonatkozó környezeti célkitűzések megvalósításához szükséges intézkedések aszerint csoportosíthatók, hogy milyen emberi tevékenységek környezeti hatásainak csökkentésére alkalmasak. Ezek ún. *intézkedési csomagokban* összevonva jelennek meg.

A 2. sz. táblázat az előzetesen terve-

zett intézkedéseket mutatja be jelentős vízgazdálkodási problémánként. A táblázat csupán a víztestenként tervezett intézkedéseket összegzi, nem mutatja be az országos szinten számba vett és tervezett intézkedéseket (pl. szabályozás). Az itt bemutatott intézkedéseket 2027-ig kell megvalósítani minden víztesten.

Forrás: vízgyűjtő-gazdálkodási mű 2009. augusztus.

A vízgyűjtőn a legtöbb intézkedés, az intézkedések 51%-a a tápanyag és szervesanyag terhelését célozza, kimagasló a szerepe a hidromorfológiai intézkedéseknek (40%), a többi intézkedés aránya egyenként nem haladja meg az 5%-ot.

Alapintézkedések (A) a Víz Keretirányelv VI. mellékletben felsorolt irányelvekben foglalt előírások hazai megvalósítását ölelik fel. Az Irányelv ezeken felül *további alapintézkedéseket (TA)* is megnevez, amelyek gyakorlatilag az irányelvekkel nem szabályozott további szakterületeken alkalmazható szabályozási eszközöket foglalja magában. A tagállamok ezeken felül *kiegészítő intézkedéseket (K)* is alkalmazhatnak (pl. építési projektek megvalósítása, pénzügyi ösztönzés, képességfejlesztő eszközök), amelyeket az Intézkedési Programban be kell mutatni, illetve be kell mutatni továbbá a tervezett kiegészítő intézkedéseket is, amelyek az ún. *további kiegészítő intézkedések (TK)*.

Mint az a 2. sz. táblázatból kitűnik a tervezett vízminőségi célok eléréséhez, mind arányban, mind számban a legtöbb intézkedésre a tápanyag és szervesanyag csökkentés területén van szükség. A 3. sz. táblázat ezt részletezi.

Felhasznált irodalom:

1. A szövegben hivatkozott jogszabályok
2. Országjelentés a Duna vízgyűjtőterület magyarországi területeinek jellemzőiről, az emberi tevékenységek környezeti hatásairól és a vízhasználatok gazdasági elemzéséről, (KvVM, 2005. március)
3. A Víz Keretirányelv végrehajtásának elősegítése II. fázis, 18, 19, 20 melléklet (ÖKO Zrt. 2006)
4. Jelentés Magyarország jelentős vízgazdálkodási kérdéseiről c. Dokumentum (2008. november)
5. Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási terve, Az országos terv háttéranyaga (VKKI, 2008. december)
6. Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése KEOP-2.5.0. projekt dokumentumai: „Felszíni és felszín alatti víztestek állapotának minősítése”, „Természetes vízfolyások hidromorfológiai állapotértékelése” (ÖKO ZRT, 2009)
7. Országos vízgyűjtő-gazdálkodási terv - 8. fejezetének munkaközi anyaga (VKKI 2009. április)
8. Országos vízgyűjtő-gazdálkodási terv - A Duna-vízgyűjtő magyarországi része(kézirat) (VKKI 2009. aug.)

Jegyzetek

1. Jó állapot: A vizek VKI szerinti jó állapota egyrészt az emberi egészség, másrészt az ökoszisztémák állapotából indul ki. Akkor tekinthető a vizek jó állapotúnak, ha a különböző célokra használt vizek minősége megfelel a használat által szabott követelményeknek, és ezzel egyidejűleg a vizektől függő ökoszisztémák működését nem rontják az antropogén hatások.
2. Az ökológiai állapot a vízi élőhelyek szerkezetének és működésének minősége határozza meg. A felszínalatti víztestek mennyiségi állapotát a túlzott mértékű vízkivételek veszélyeztetik, és csak akkor tekinthetők „jóknak”, ha a hosszúidejű éves átlagos kitermelés összhangban van a hasznosítható felszín alatti vízkészlettel.
3. A jó kémiai állapothoz - mindkét víztípus esetében - az szükséges, hogy a szennyező anyagok koncentrációja ne haladja meg bizonyos meghatározott határértékeket.
4. A felszínalatti víztestek mennyiségi állapotát a túlzott mértékű vízkivételek veszélyeztetik, és csak akkor tekinthetők „jóknak”, ha a hosszúidejű éves átlagos kitermelés összhangban van a hasznosítható felszín alatti vízkészlettel.
5. Jó ökológiai állapot: a felszíni víztest osztályozás szerinti állapota. Jó kémiai állapot: a felszíni víztestre meghatározott környezeti célkitűzések elérésének lehetőségét biztosító kémiai állapot, amely azzal jellemezhető, hogy a felszíni vízben található szennyező anyagok koncentrációja nem haladja meg a környezetminőségi határértékek által meghatározott koncentráció szintjét.
6. Jó ökológiai potenciál: egy erősen módosított vagy mesterséges víztest állapota biológiai, hidromorfológiai és fizikai-kémiai szempontok alapján, összehasonlítva a hozzá legközelebb álló természetes víztesttel.
7. Felszíni víztest: a felszíni vizek különálló, jelentős eleme (így például a tó, tározó, vízfolyás, folyó, patak, csatorna) vagy ezek egy része, szakasza;
8. Mesterséges az a víztest amelyet emberi tevékenységgel hoztak létre (pl.: öntöző-főcsatorna, víztározó).
9. Erősen módosított az a természetes módon kialakult felszíni víztest, amely emberi tevékenység által okozott fizikai változások eredményeként jellemben lényegesen megváltozott (pl.: duzzasztó). A mesterséges és az erősen módosított víztestek esetében alacsonyabb szintű, a jó ökológiai állapot helyett a jó ökológiai potenciált és a jó kémiai állapotot kell elérni.
10. Felszín alatti víztest: a felszín alatti víz térben - külön jogszabály szerint - lehatárolt része;

2. sz. táblázat: tervezett intézkedések

Intézkedések	Összesen	Intézkedések előfordulási %-a
8.1 Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentését célzó intézkedések	3686	51%
8.2 Egyéb szennyezések csökkentését célzó intézkedések	36	0%
8.3 Vízfolyások és állóvizek hidromorfológiai állapotát javító intézkedések	2914	40%
8.4 Fenntartható vízhasználatok megvalósítása, a vizek mennyiségi állapotának javítása	369	5%
8.5 Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések	29	0%
8.6 Vizes élőhelyekre és védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések	228	3%
8.7 Átfogó intézkedések a vízi környezeti problémák megoldására	0	0%
Intézkedések száma összesen:	7262	100%
Víztestek száma összesen:	1264	

3. sz. táblázat: Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

Intézkedések	Intézkedések száma	Intézkedések %-a
TA1: Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás dombvidéken, erózió- és nitrát-érzékeny területeken	179	4,9%
TA2: Művelési ág váltás és fenntartása dombvidéken, erózió- és nitrát-érzékeny területeken	179	4,9%
TA3: Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás síkvidéken belvíz- és nitrát-érzékeny területeken	267	7,2%
TA4: Művelési ág váltás és fenntartása síkvidéken belvíz- és nitrát-érzékeny területeken	271	7,4%
TA5: A belvízviszartartás érdekében belvíztározók kialakítása, a belvízelvezető rendszer átalakítása, a célnak megfelelő üzemeltetése	248	6,7%
TA7: Allattartótelepek korszerűsítése VG1: Tározók üzemeltetése, az alvizi szempontok figyelembevételével, szükség esetén a hasznosítási forma megváltoztatására	134	3,6%
VG1: Tározók üzemeltetése, az alvizi szempontok figyelembevételével, szükség esetén a hasznosítási forma megváltoztatására	129	3,5%
VG2: Jó halgazdálkodási gyakorlat VG3: Jó horgászati gyakorlat	142	3,9%
VG3: Jó horgászati gyakorlat	130	3,5%
TE1: Kommunális hulladéklerakók reaktivációja, új hulladéklerakók kialakítása megfelelő műszaki védelemmel	93	2,5%
TE2: Belterületi csapadékvíz elvezetés és elhelyezés	104	2,8%
TE3: Belterületi jó (vízvédelmi) gyakorlatok	147	4,0%
SZ1: Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint	181	4,9%
SZ2: Meglévő szennyvíztisztító telep hatáskörének növelése a Szennyvíz Programban előírtakon felül	121	3,3%
SZ3: A hígítási viszonyok szempontjából kedvezőbb befogadóba történő szennyvízbevezetés	57	1,5%
SZ4: Kommunális rendszerbe történő ipari használt- és szennyvízbevezetések felülvizsgálata, módosítása	66	1,8%
SZ5: Illegális szennyvízbevezetések megszüntetése	23	0,6%
CS1: Települések csatornázása Szennyvíz Program szerint	127	3,4%
CS2: Egyéb csatornázás a Szennyvíz Programon felül	117	3,2%
CS3: További rákötések megvalósítása	135	3,7%
CS4: Csatornahálózatok rekonstrukciója	109	3,0%
CS5: Zárt tárolók + elszállítás és elhelyezés (fogadó telepek kiépítése)	120	3,3%
CS6: Szakszerű egyedi szennyvíztisztítás és elhelyezés a Szennyvíz Programban nem szereplő csatornázatlan településeken, településrészekben	115	3,1%
CS7: Település szintű természetközeli szennyvíztisztítás és elhelyezés a Szennyvíz Programon felül	116	3,1%
CS8: Szakszerű szennyvíziszap elhelyezés és hasznosítás megoldása	107	2,9%
PT1: Oldaltározás halastavakból történő leeresztés a jó tárogazdálkodási gyakorlat részeként	118	3,2%
PT2: Ipari szennyvíz és használt termásvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata (korlátozása, szükség esetén megszüntetése)	87	2,4%
PT3: Szűrőmezők kialakítása	64	1,7%
8.1 Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentését célzó intézkedések	3686	100,0%

TISZA-TAVI ÖKOCENTRUM

A Nemzeti Fejlesztési Terv keretében kiemelt projektjeként a Tisza és a Tisza-tó élővilágát bemutató ököcentrum épül a Heves megyei Poroszlón.

A létesítmény legfőbb attrakciója Európa legnagyobb, összesen 600 ezer liter űrtartalmú édesvízi akvárium parkja lesz. Ebben helyet kap egy, a Tiszából már kipusztult, ma már csak a Duna-deltában élő, mintegy 600 kilogramm súlyú viza is. A 2,2 milliárd forint értékű ököcentrumot a tervek szerint 2011 szeptemberében adják át a látogatóknak. A beruházás 1,94 milliárd forint támogatáshoz jut az Észak-Magyarországi Regionális Operatív Programból, míg az önrő megteremtése érdekében 260 millió forint értékű kötvényt bocsát ki a település önkormányzata.

A legnagyobb, 485 ezer literes akváriumon egy üvegfalú vízi alagutat is átvezetnek, így módon a látogatók közvetlen közelről figyelhetik meg a halak mozgását.

A medencékbe egyébként a Tiszában élő állatok és növények kerülnek, illetve olyan hazai édesvízi halfajták, amelyeket a kihalás veszélye fenyeget. A centrumhoz kapcsolódik egy 10 hektár területű madárpark, ahol a Tisza mentén élő madarakkal találkozhatnak az érdeklődők.

A 2005-ben megépült Tisza-tavi tanösvény

ZAJVÉDELMI SZEMINÁRIUM

Az Optikai, Akusztikai, Film- és Színháztechnikai Tudományos Egyesület (OPAKFI) 2009. november 4. és 6. között rendezte meg szokásos éves zajvédelmi szemináriumát Balatonvilágoson.

A szemináriumnak az idén nem volt kiemelt témája, de mivel az elmúlt két évben új zajvédelmi jogszabályok léptek életbe, az ezekkel kapcsolatban szerzett tapasztalatok megosztását mindenki érdeklődve várta.

A szemináriumot Kvajka Ferenc, a Zaj- és Rezgés-csökkentési Szakosztály titkára nyitotta meg, aki beszámolt az Egyesület fennállásának 75. évfordulójára rendezett Jubileumi Emléklésről.

Parászka Viola a KvVM Levegő, Zaj és Közlekedési Osztály tanácsosa az Európai Unióban folyamatban lévő zajvédelmi ügyekről tartott előadást, valamint a kültéri berendezések zajkibocsátására vonatkozó irányelv felülvizsgálatáról.

Babai-Belányszky Tamás a Jövő nemzedékek Országgyűlési Biztosának Irodája munkatár-

sa beszámolt a náluk előforduló környezetvédelmi témájú ügyekről, azokkal kapcsolatos legfontosabb tapasztalatairól.

A felügyelőségek zajvédelmi szakemberei a környezeti zaj és rezgés elleni védelemlről szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet és a zajkibocsátási határértékek megállapításának és ellenőrzésének rendjéről szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet hatósági alkalmazásának tapasztalatairól adtak számot, ezen kívül szó volt a hatásterület megállapításával kapcsolatos problémákról.

Szakértők számoltak be zajcsökkentési tapasztalataikról, a zajterjedés számításának módjáról, repülési zajvizsgálatok eredményeiről.

A résztvevők tájékoztatást kaptak a zajtérképezés gyakorlatáról, mérési és modellezési módszerekről, tapasztalatokról.

*Dr. Kocsis Edit
vezető főtanácsos*

A szeminárium résztvevői

KLÍMAGYÁRAT AVATTAK PERKUPÁN

Hőszivattyúkat, folyadékűtőket, kis és közepes teljesítményű távközlési klímaberendezéseket és egyedi termékeket gyártanak majd a Genex összfelavatott üzemében perkupán.. A cég Magyarország legnagyobb magyar tulajdonú klímaberendezéseket és geotermikus hőszivattyúkat gyártó és forgalmazó vállalata, amely az ország első zéró-emissziójú üze. Az üzemben a gyártást és az épületek üzemeltetését is kizárólag szél-, nap- és geotermikus energia felhasználásával biztosítják.

A 3300 m² alapterületű komplexum hárommilliárd forintos beruházással, állami és európai uniós támogatással épült meg, teljes kapacitásában 50 dolgozót foglalkoztat. Szabó Imre környezetvédelmi és vízügyi miniszter avat.beszédében példamutatónak nevezte a cég működését, külön kiemelve azt, hogy éppen az országnak ebben az elmaradott térségében épített gyárat a cég. Bántó Károly, a Genex Zrt. Vezérigazgatója 12 éves megtérüléssel számol. Mint mondta, büszke arra, hogy Genex új munkalehetőségeket teremt Magyarország egyik kiemelten magas munkanélküliségű régiójában.

A gyárépítés az Aggteleki Nemzeti Park környezetében, barnamezős beruházásként valósult meg, a régi gipszanhidrid bányauzem és köfeldolgozó iparterület teljes rekultiválásával. Hosszú évek óta először jött jelentős nagyságú tőke a Bódva-völgyébe, a modern, környezetbarát technológia megvalósítása és működtetése a várakozások szerint további fejlesztéseket is vonzhat a térségbe".

ÉVENTE TÖBB MILLIÓ TONNA SZEMÉT...

Évente 6,4 millió tonna szemét kerül a hét világtengerbe, ami azt jelenti, hogy az óceánok minden egyes négyzetkilométerére 46 ezer darab, hulladéknak számító műanyag tárgy jut - számolt be az ENSZ környezetvédelmi programja, az UNEP.

A szemét túlnyomó része a nemzetközi hajózás számlájára írható, a kapitányok ugyanis gyakran döntenek úgy, hogy a kikötőkben fizetendő szemétszállítás helyett a nyílt vízen szabadulnak meg a felgyülemlett hulladéktól. Emellett jelentős mennyiségű háztartási- és ipari szemét is érkezik a folyókon keresztül a tengerekbe, ahol aztán a tengeráramlás és a szél szétszórja a hulladékokat.

Évente több mint egymillió tengeri madár pusztul el gyötrelmesen a vízbe került szeméttől, de a teknősök és tengeri emlősök is odavesznek, utóbbiak akár százszázalékos nagyságrendben. Az állatok gyakran beleakadnak a csomagolóanyagokba, megfulladnak vagy éppen éhen halnak, mert gyomrukra műanyagdarabok tömítik el.

A Greenpeace természetvédő szervezete szerint az Északi-tengeren élő sirályhójszák 97 százalékának gyomrában található műanyag, átlagosan 0,31 gramm. Ez az ember számára olyan lenne, mintha egy szelet kenyert műanyag hulladékkal "ízestíve" kellene elfogyasztania.

(dpa - Hamburg)

Mintegy ezer ember, köztük környezetvédők, politikusok és helyi halászok vonultak az utca Amantea településen és követelték a kormánytól a veszélyes anyagok okozta problémák megoldását. A Legambiente nevű környezetvédelmi szervezet elnöke szerint az államnak több pénzt és figyelmet kellene szentelnie a szennyezett területek megtisztítására.

MÉRGEZŐ HULLADÉK AZ ELSÜLLYESZTETT HAJÓRONCSO - BAN

A Reggio Calabria-i ügyészség szerint az olasz maffia 32 olyan hajót süllyesztett el, amely fedélzetén mérgező anyagot - tóriumot, plutóniumot, ammónium-szulfátot - szállított. Város hajó a calabrisi partoknál veszett a tengerbe. Szeptember közepén Cetraro város partjainál bukkantak rá a Cunsy nevű teherhajóra, amelyet feltehetően radioaktív anyagokkal a fedélzetén süllyesztetett el a Ndrangheta calabrisi maffia évekkel ezelőtt. A hatóságok egy bűnbánó maffiózó vallomása alapján bukkantak a roncs nyomára, de a rossz időjárási viszonyok miatt még nem tudták felmérni, valójában mennyire veszélyes anyagok kerültek a tengerbe.

Ugyanezen a környéken a közelmúltban Aiello Calabro és Crotone partjainál is radioaktív hulladékokat találtak.

AGGÓDIK AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG

Levelben fejezte ki aggodalmát az Európai Bizottság nyolc európai uniós tagállamnak, köztük Magyarországnak amiatt, hogy késlekednek a levegő minőségének javítását célzó uniós jogszabályok egyikének teljesítésével. Mint az uniós bizottság pénteki brüsszeli közleményében jelezte, az egyebek között a levegő köbméterenkénti portartalmát 50 mikronban meghatározó EU-irányelv esetében az érintett országok (Ausztria, Belgium, Dánia, Görögország, Franciaország, Magyarország, Románia és Szlovákia) az eredeti 2005-ös határidő hatéves meghosszabbítását kérték, de tavalyi vizsgálatok alapján Brüsszel úgy véli: a kitöltő határidő teljesítése fel sem haladnak kellő eredményességgel.

Sztavrosz Dimasz környezetvédelmi biztos szerint a szóban forgó intézkedés időbeli teljesítése a lakosság egészségének védelmét szolgálja, ezért kiemelten fontos, hogy minden tagállam mielőbb tegyen eleget az előírásnak.

A brüsszeli bizottság pénteken összesen több tucat szabálysértési eljárást indított, folytatását, vagy lezárását jelentette be a tagországok ellen elsősorban a környezetvédelem, az adózás, a közbeszerzés, az állami támogatások, a pénzügyi szolgáltatások, a képzés terén. Magyarországra mindezek közül csak az említett levegőtisztasági figyelemmel vonatkozik közvetlenül.

OROSZORSZÁG CSATLAKOZIK AZ EU KLÍMA - VÉDELMI CÉLJAIHOZ

Oroszország csatlakozik az Európai Unió (EU) klímavédelmi céljához: az 1990-es szinthez képest 25 százalékkal csökkenti szén-dioxid-kibocsátását 2020-ig - jelentette be az orosz elnök szerdán Stockholmban az EU-orosz csúcson. Dmitrij Medvegyev a zárt ajtók mögött tartott tárgyalásokon közölte partnereivel a megszerzett orosz klímavédelmi vállalást, amelyről Manuel Barroso, az Európai

Bizottság elnöke tájékoztatta a stockholmi csúcstról tudósító újságírókat. Maga Medvegyev a nyilvánosság előtt nem beszélt számokról, csak annyit jegyzett meg, hogy "Oroszország mindig is az európai irányvonalt követve a klímavédelemben."

A hivatalos moszkvai álláspont mostanáig az volt, hogy Oroszország 10-15 százalék közötti mértékben hajlandó visszafogni a klímaváltozást okozó gázok kibocsátását.

Szakértők körében vitatott, hogy a sorrendben 24. EU-Oroszország csúcson tett új klímavédelmi vállalás milyen gyakorlati jelentőséggel bír. Oleg Aniszimov, az orosz állami meteorológiai szolgálat éghajlatkutatója például a RIA Novoszty hírgyűnkésnek azt mondta, hogy a nehézipar összeomlása következtében Oroszország már most is 30 százalékkal kevesebb üvegházhatású gázt bocsát ki, mint a kilencvenes évek elején.

Az Európai Unió az 1990-es szinthez képest 20 százalékos csökkentést vállalt 2020-ig, ezt azonban kész 30 százalékra emelni a decemberi, koppenhágai klímavédelmi csúcstalálkozón, amennyiben erős partnerekre talál az alig három hét múlva kezdődő tanácskozáson, ahol az eredeti tervek szerint véglegesíteni kellene a káros gáz-kibocsátást szabályozó, 2012-ben lejáró kiotói jegyzőkönyvet felváltó új nemzetközi szerződést.

Szakértők és felelős döntéshozók által széles körben vallott vélemény szerint nemigen valószínű, hogy a koppenhágai csúcson sikerül kötelező érvényű vállalást tartalmazó nemzetközi jogi dokumentumot alkotni, sokkal inkább az várható, hogy a résztvevő államok politikai jellegű megállapodást kötnék majd, amely a szerződést előkészítő további tárgyalások alapját képezheti.

KÍNÁBAN 330 EZER EMBERT ÁTTELEPÍTENEK

Megkezdődött 330 ezer ember áttelepítése a kínai Honan (Henan) és Hopej (Hebei) tartományokban egy óriásberuházás keretében, amelynek során a Jangce, és három másik folyó vízének egy részét délről a viszonylag szárazabb északi területekre irányítják - közölték vasárnap a helyi hatóságok. A csaknem 60 milli-

árd dolláros beruházás során 1,3 ezer kilométer hosszú csatornahálózat épül, amely 44 városon halad át. A beruházás közel háromszor annyiba kerülhet majd, mint Kína másik "megaprojektje", a Három Szurdok erőmű.

A gigantikus csatornarendszer révén évente csaknem 50 millió köbméter vízzel gyarapodik egybek között Peking, Tiencsin (Tianjin), Honan és Hopej tartomány térsége a Jangce, a Sárga-folyó (Huang He), a Huaj (Huai) és a Haj (Hai) folyók vizéből.

A 2002-ben kezdődött, és 50-60 évig tartó megaberuházás során egy keleti, egy központi és egy nyugati főcsatorna épül fel. A mostani kitélepitésre a központi csatorna építése miatt van szükség. E kanális építési munkálatai már 2003-ban elkezdődtek, és várhatóan 2014-ben fejeződnek be.

A kínai hatóságok jó életkörülményeket, és anyagi kártérítést ajánlanak a költözőknek. Az ország történelmének eddigi második legnagyobb kitélepitési programja két évig tart majd.

Az eddigi legnagyobb áttelepítést a Három Szurdok építése vonta maga után, akkoriban több mint 1,4 millió embernek kellett elköltöznie, mivel falvaik víz alá kerültek az óriásgát felépítése folytán keletkezett, 660 kilométer hosszú víztározó miatt.

A folyóelterelés bírálói arra figyelmeztetnek, hogy a beruházás környezeti károkat okozhat, ugyanakkor nem fogja csillapítani az északi nagyvárosok "szomját". Véleményük szerint a bővizű Jangce folyam a csatornarendszer méreteiből adódóan a jövőben akár ki is száradhat. Mások azért emelték fel a szovakat a beruházás ellen, mert olyan területeket is elárasztanak, amelyeken fontos kulturális értékek vannak.

MÉRFÖLDKŐ A HULLADÉKÁRTALMATLANÍTÁSBAN

2009. július 15. közel olyan fontosságú dátum a hazai hulladékgazdálkodásban, mint 2001. január 1-je volt, a hulladékgazdálkodási törvény életbe lépése.

A törvény akkor új szabályokat fogalmazott meg a nem veszélyes hulladékokra, közöttük a települési szilárdhulladéokra, és előre vetítette azokat a céldátumokat, melyek az ország Európai Unióhoz történő csatlakozásának feltételei lettek. Az egyik lényegi törekvés, hogy országosan is létrejőjenek azok a nagytársadalmi (regionális) rendszerek, melyek felszámolják a korábbi rendezetlen viszonyokat, azt a helyi önkormányzati, illetve hatósági gyakorlatot, ami engedte-túrta a szinte kivétel nélkül minden település határában (olykor környezetet veszélyeztető módon) ott éktelenkedő szeméttelpeket. A szabályozás korszerű, a környezet veszélyeztetését kizáró műszaki megoldásokkal bíró új létesítmények létrejöttét szorgalmazta és ehhez jelentős mértékű uniós támogatások is társultak.

A hatályos szabályozás megfogalmazása szerint 2009. július 15-ét követően csak olyan lerakók működhetnek, melyek megfelelnek a vonatkozó (mód. 20/2006. (IV. 5.) KvVM) rendeletnek.

Legtöbbször, amikor erről szó esik, az aljzatszigeletelés megfelelőségét igyekeznek hangsúlyozni, azonban a szabályozás nem korlátozódik erre – a műszaki védelmet „alapjaiban” meghatározó, egyébként

igen fontos – rendelkezésre, hanem számos üzemviteli kérdést szabályoz. Elég most itt a hulladékok átvételének szabályaira, a csurgalékvíz-, a depóniagáz gyűjtésére és –kezelésre utalni.

A Felügyelőség illetékeségi területén – a 2002-ben készített országos felmérés és a hatósági ellenőrzések alapján – a fél ezret is elérte a települési hulladéklerakók száma. Ezek java része 2009-re bezárt, azonban még a hulladékgazdálkodási törvény életbe lépésekor (2001. január 1.) nagyobb

része működött, hiszen a helyi közszolgáltatások színvonala igencsak alacsony volt. A megfelelő minőséget nyújtó közszolgáltatók jellemzően a nagyvárosokban (így Miskolc, Eger, Gyöngyös, Tokaj, Szerencs, Kazincbarcika stb.) kezdték meg működésüket, kiterjeszkedve a városkörnyéki önkormányzataira, később pedig távolabbi térségekre. A begyűjtési rendszerekhez eleve kevesebb működő hulladéklerakó társult (mivel ezzel egyidejűleg általában bezártak a kistérségek lerakói), továbbá kialakultak a központi elhelyezkedésű lerakók (pl. Miskolc, Sajókaza, Bodrogkeresztúr). A közszolgáltatókat bemutató térképlapon azonban – a kötelező közszolgáltatás megszervezésének 2002. január 1-jei határidejének ellenére – még sokáig maradtak „fehér foltok”, ezeknél a településeknél a helyi lerakó tovább használata bizonyítható.

Időközben megépültek az új, korszerű, egységes környezethasználati engedéllyel rendelkező nagytársadalmi (regionális) hulladéklerakók. Elsőként a Miskolc von-

A sajkázai lerakó építés közben

záskörzetének közszolgáltatását ellátó, Hejőpáiban található kétmillió köbméter kapacitású dombépítéses típusú lerakó kezdte meg működését 2006 májusában. Sajókazán 2007 őszén adták át a völgyföltöltéssel üzemelő, leginkább a Sajó- és a Bódva-völgy településeit ellátó, kétmillió köbmétert alig valamivel meghaladó összes kapacitású lerakót. A Heves megyei rendszer Hejőpáiban épült, a miskolci rendszerével közel azonos módon tervezett és kialakított lerakója 2009 őszére készült el. Végül kivitelezés alatt áll a bodrogkeresztúri lerakó új, 300 000 m³ térfogatú medencéje, mely javarészt a Hernád-Tisza-Bodrog által közrezárt településekről érkező hulladékot fogadja majd.

2009. július 15-éig sorra lejárta a Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyei települési hulladékot még fogadó lerakók engedélyei, így Abasár, Bátor, Csány, Eger, Encs, Gönc, Gyöngyös, Hort, Kál, Kápolna, Krasznokvajda, Ózd, Ostoros, Pétervársára, Sirok, Tiszaújváros lerakóié.

A valós képhez az is hozzátartozik, hogy vannak olyan lerakók, amelyek időközben „újra megnyitak”, mint azt a Felügyelőség Hidasnémetin bizonyította, illetve az engedély nélküli vagy attól eltérő továbbműködés is előfordul (pl. Mátraballa, Gönc). Ezekben az ügyekben hatósági eljárás van folyamatban.

Koleszár Krisztián

A gönci lerakó

ILLEGÁLIS HULLADÉKLERAKÓK FELSZÁMOLÁSA

Idén ősszel a zöldtárca 86 millió forintot osztott ki az illegális hulladéklerakók felszámolására, így 37 önkormányzat és 7 társadalmi szervezet több mint 150 helyszínen, 20 ezer köbméternyi illegális hulladéklerakót számolhat fel. A „Tiszta Magyarországért” program részeként a települési illegális hulladéklerakók felszámolására 2009-ben is pályázatot hirdetett a tárca az önkormányzatok és non-profit társadalmi szervezetek számára. A támogatás

célja a közterületen található illegálisan lerakott, elhagyott hulladék felszámolása, megszüntetése, a hulladékelhagyó magatartás megváltoztatását, az ismétlődő lerakások megakadályozását célzó komplex programok támogatása.

A szaktárca tájékoztatása szerint az elbírálás során előnyt élveztek azok a pályázatok, ahol az illegális lerakók felszámolása érdekében a társadalmi szervezetek és a települési önkormányzat együttmű-

ködnek, ugyanis a pályázat teljes költségének legalább 20 százalékát a pályázónak kell biztosítania.

A KvVM felhívására összesen 66 pályázat érkezett, ebből 44 pályázat nyert támogatást, amely segítségével számos településen tűnhetnek el illegális hulladéklerakók, illetve több, a lakosság környezettudatos szemléletformálására irányuló program is megvalósulhat.

AUTÓMENTES NAP

MISKOLC MJ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA AZ EURÓPAI AUTÓMENTES NAP ÉS MOBILITÁSI HÉT KARTÁJÁNAK ALÁÍRÁSÁVAL MÁR KORÁBBAN CSATLAKOZOTT AZ AKCIÓT MEGRENDEZŐ TELEPÜLÉSEK SORÁHOZ. AZ IDÉN SZEPTEMBER 22-ÉN IMMÁR KIENEDÉK ALKALOMMAL KERÜLT SOR AZ AUTÓMENTES NAP MEGRENDEZÉSÉRE. MISKOLC VÁROS KIENEDÉK ALKALOMMAL RENDEZTE MEG AZ AUTÓMENTES NAPOT. AZ AUTÓMENTES NAPON A BELVÁROS EGY RÉSZÉ ELZÁRÁSRA KERÜLT A FORGALOM ELŐL. A VÁROS AUTÓIKAT OTTHON HAGYÓ POLGÁRAI IDÉN IS - ÉRVÉNYES FORGALMI ENGEDÉLYEL - INGYEN TÁZHATÁK A HELYI TÖMEGKÖZLEKÉSI JÁRMŰVEKEN. A TAVALI ÉVHEZ HASONLÓAN AZ AUTÓMENTES NAP PROGRAMJAIT A SPORTCSARNOK MELLETTI TERÜLETEN RENDEZTÉK MEG, SZÍNES PROGRAMOK VÁRTÁK A RÉSZTVEVŐKET, FŐLEG A GYEREKEKET, DIÁKOKAT, DE FELNŐTTEK IS SZÉP SZÁMMAL MEGJELENTEK A RENDEZVÉNYEN.

A Mobilitási Hét minden napjára jutott egy-egy akció: Felelős gépkocsi használat és közlekedésbiztonság napja, Mobilitás és egészség napja, Autó nélkül a természetben – kerékpáros teljesítménytúra napja, Élő utcák napja, Közösségi közlekedés napja.

Az autómentes napon buszfestés, kerékpáros felvonulás, buszhúzó verseny, alternatív járműbemuta-

tó, környezeti tanácsadás, Critical Mass és még számos játékos vetélkedő szerepelt.

Felügyelőségünk – mint eddig minden alkalommal – most is részt vett a rendezvényen. A város egyik legforgalmasabb csomópontján, a Búza-téren lévő automatikus immisszió mérő moni-torállomás

reggel 9 órától nyitva állt az érdeklődők számára.

A korábbi évek zaj- és levegőtisztaság mérések tapasztalatai azt mutatták, hogy a belváros légszennyezettségi és zajterhelési állapotán sokat javítana a gépjárműforgalom korlátozása, vagy kitiltása, ill. elterelése.

ÖRÖKBE FOGADOTT BÜKKI FORRÁSOK

MISKOLC M.J. VÁROS KÖZGYŰLÉSE KÖRNYEZETVÉDEMI ÉS ENERGIAÜGYI BIZOTTSÁGA A MISKOLCI ÖKO-KÖR KÖZHASZNÚ KÖRNYEZETVÉDŐ SZERVEZETTEL KÖZÖSEN MÁRCIUS 22-ÉN, A VÍZ VILÁGNAPJA ALKALOMBÓL INDÍTOTTA EL A „FOGADJ ÖRÖKBE EGY FORRÁST!” AKCIÓJÁT.

A sikeres kezdeményezés alapján 30 forrás talált örökbefogadó gazdára, köztük 9 miskolci középiskola, 16 általános iskola és 4 civil szervezet is jelentkezett. Az örökbe fogadásra 5 fő diákból és egy pedagógusból álló csoportok jelentkezettek.

Az iskolás csoportok március 20. és október 31. között rendszeresen látogatták a kiválasztott forrást, gondozták, megpróbálták tisztán tartani a környékét. Voltak akik egyszerű vizsgálati módszerekkel még a forrás vizének fizikai, kémiai állapotát is figyelem-

mel kísérték, meghatározták az ott élő növényeket, állatokat. A mérésekhez terepi eszközöket, módszertani útmutatókat és határozókat kaptak a szervezőktől. Az elvégzett munkáról, az eredményekről naplót vezettek és beszámolót készítettek a csoportok.

Mint Balog Ákos, az ÖKO-KÖR ügyvezető elnöke elmondta az „örökbe fogadók” valamennyien dicséretes, szép munkát végeztek, melyről az igen tartalmas, ötletesen dokumentált beszámoló tanúskodnak. Az akció záró-értékelésére november 30-án a Diósgyőri Gimnáziumban került sor, amikor is a csoportok röviden beszámoltak a végzett munkájukról és annak eredményéről. Eredményes munkájáért valamennyi résztvevő az elismerő oklevél mellé a legújabb EOY koordinátával ellátott térképet, Sylva tájoló és „Forrás-katalógust” kapott.

RENDRHAGYÓ BIOLÓGIA ÓRA

MISKOLC VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, A MEBESZ ÉS AZ EGÉSZSÉGES VÁROSOK SZÖVETSÉGE MISKOLCI PROGRAMIRODÁJA 2009. NOVEMBER 9. ÉS 15. KÖZÖTT VÁROSI EGÉSZSÉGHETET SZERVEZETT CIVILEK AZ EGÉSZSÉGÉRT! CÍMEN.

A rendezvény keretében a Miskolci ÖKO-kör Környezetvédelmi Közhasznú Egyesülettel és az edelényi Városi Oktatási Központ munkatársaival együttműködve november 10.-én kedden rendhagyó biológia órát tartott a „Víz, mint élőhely” címmel.

A foglalkozás keretében az általános iskolai tanulók megismerkedhettek a vízvizsgálati módszerekkel: a víz minőségének fizikai, kémiai és biológiai módszereivel. Az edelényi Városi Oktatási Központ végzős természet- és környezetvédelmi technikusai bemutatták a BISEL módszert. Ennek keretében a „kisdiákok” a „nagydiákok” irányításával makrogerincteleneket válogattak, vizsgáltak sztereo mikroszkóppal, mértek fotometrián nitrát, nitrit és foszfáttartalmat a Bódva-patakból reggel begyűjtött vízmintákból.

Öröm volt látni a nagyobbak hozzáértését és a kicsik lelkesedését. Így az egészségre nevelés párosulhatott a környezettudatosságra való neveléssel: a gyerekek már tudják, az ivóvíz nem csak az embernek jó „ivó-víz”.

*Dobi László
tanár*

SZEMÉTSZÜRET

AZ ŐSZ A BETAKARÍTÁS, A SZÜRET IDEJE. A SZIRMAI KISISKOLÁSOK ÉS ÓVODÁSOK CSAK NEM KÉTSZÁZAN A MÁSOK ÁLTAL SZÉTSZÓRT, ELHAGYOTT SZEMETET SZEDTÉK A VERŐFÉNYES OKTÓBER ELEJEI NAPON, A TELEPÜLÉSBŐL KIVEZETŐ MAGYAR LÁSZLÓ UTCA VÉGÉN, MELYET A LAKOSSÁG ELŐSZERETTEL HASZNÁL HULLADÉK LERAKÁSRA.

Hogy nem egyszeri akcióról van szó és hogy ez a környezeti nevelés részét képezi, az kiderül Vargáné Néző Máriaának, a Bem József Általános Iskola és Alapfokú Művészoktatási Intézmény igazgatójának leveléből.

„Intézményünk nagy hangsúlyt fektet a környezeti nevelésre, a környezetvédelemre. Ezt támasztja

alá az is, hogy iskolánkban immáron 11. éve kerül megrendezésére a „Környezetismeret – környezetvédelem” csapatverseny, mely először megyei, de mostanra már országos szintűvé nőtte ki magát. Az ország nagyon sok területéről érdeklődnek versenyünk iránt, melyen 2-4. osztályos tanulók vesznek részt. Ebben az évben már több mint 300 csapat jelentkezett.

A környezetvédelmet erősítve, a tanulók részt vettek az illegális hulladéklerakók felszámolására szervezett lomtanulmányon, Miskolc- Szirmán a Magyar László utca végén.

A helyi óvodások, az általános iskolások, és néhány helyi lakó tisztították meg a környéket a szétdobált szeméttől, példát mutatva, hogyan is kellene óvni környezetünket, lakhelyünket.”

új KÖR-KÉP

**AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI KÖRNYEZETVÉDELMI,
TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG LAPJA**

SZERKESZTŐSÉG: MISKOLC, MINDSZENT TÉR 4. • TELEFON: 46/517-300

FELELŐS SZERKESZTŐ: SALLAI FERENC • FELELŐS KIADÓ: PINTÉR ISTVÁN